

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДРС)

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ
про відмову в погодженні проєкту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо дерегуляції у сфері охорони праці шляхом зміни дозвільної системи на систему страхування працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки» (далі – проєкт Закону), а також документи, що надані до нього листами Міністерства економіки України від 21.02.2023 № 4708-02/7324-03, від 30.03.2023 № 4708-05/14061-03 та від 11.10.2023 № 4708-05/54862-03.

За результатами проведеного аналізу проєкту Закону та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 та 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), ДРС

встановила:

проєктом Закону передбачено внесення змін до деяких законів України щодо охорони праці та переліку документів дозвільного характеру, а саме до Закону України «Про охорону праці», Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Проєкт Закону не може бути погоджений в запропонованій редакції з огляду на наступне.

Згідно з назвою проєкту Закону та Пояснювальною запискою до нього, метою його прийняття є, зокрема, спрощення для роботодавців процедури започаткування робіт підвищеної небезпеки, а його реалізація сприятиме, серед іншого, підвищенню ефективності політики держави щодо зменшення рівня регуляторного тиску на бізнес.

Також, анонсується позитивний вплив на можливість суб'єкта господарювання вести бізнес у зв'язку з тим, що замість складної, затратної та громіздкої процедури виконання експертизи стану охорони праці та безпеки

Державна регуляторна служба України

РІШЕННЯ № 482 від 19.10.2023

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 6FA97849F1B2570D040000088690000BAEF0100

Дійсний: з 13.06.2023 14:27:07 по 13.06.2024 14:27:07

промислового виробництва для одержання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – дозвіл) він укладає договір додаткового страхування життя і здоров'я працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.

Так, пунктом 2 розділу I проекту Закону запропоновано виключити пункт 48 з Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», а саме дозвіл на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

При цьому, проектом Закону запропоновано редакцію статті 21 Закону України «Про охорону праці» (далі – Закон про охорону праці) викласти в новій редакції, відповідно до якої **набуття права** на виконання робіт підвищеної небезпеки може здійснюватися **на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з охорони праці** (далі – декларація).

Водночас, проектом Закону встановлюється, що **набуття права** роботодавця на виконання робіт підвищеної небезпеки відбувається **за наявності договору страхування життя і здоров'я фізичних осіб, які їх виконують** (далі – договір страхування).

Також, проект Закону доповнює Закон про охорону праці статтею 9¹, згідно з частиною другою якої договір страхування, укладається між роботодавцем і страховиком на підставі заяви роботодавця та **висновку експертизи стану охорони праці (аудиту охорони праці)**.

Хоча організація експертизи стану охорони праці (аудиту охорони праці) і покладається на страховика, проте роботодавець поряд з необхідністю подання декларації та укладенням договору страхування, по факту буде нести додаткове грошове навантаження, спричинене необхідністю компенсації витрат на проведення такої експертизи.

Додатково на роботодавця покладається **обов'язок повідомляти** в електронній формі та в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці **про використання робочого обладнання підвищеної небезпеки та проводити обов'язкові технічні огляди такого обладнання**.

Отже, проектом Закону запроваджується множинне регуляторне та фінансове навантаження на суб'єкта господарювання, який здійснює роботи підвищеної небезпеки та експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що ніяким чином не спрощує наявну на сьогодні процедуру отримання дозволу, а навпаки збільшує грошові витрати.

Єдиною перевагою запровадження подання декларації на противагу отримання дозволу є безстроковість для суб'єкта господарювання права на

провадження заявленого виду господарської діяльності (на сьогодні строк дії дозволу – 5 років).

Разом з тим, в проекті Закону не визначається строк, на який може бути укладено страховий договір, а беручи до уваги те, що після подання декларації про провадження господарської діяльності суб'єкт господарювання набуває право на провадження заявленого виду господарської діяльності на невизначений строк, то не вбачається алгоритму та послідовності дій роботодавця у випадку, коли страховий договір достроково припинено, а господарська діяльність на підставі поданої декларації провадиться (триває).

Окремо слід зазначити, що відповідно до запропонованої підпунктом 6 пункту 1 розділу I проекту Закону редакції абзацу сьомого частини другої статті 21 Закону про охорону праці перелік видів робіт підвищеної небезпеки, форма декларації, порядок її подання та реєстрації визначаються Кабінетом Міністрів України.

Вважаємо за необхідне в абзаці одинадцятому підпункту 6 пункту 1 розділу I проекту Закону після слів «та реєстрації» доповнити знаком та словами «, а також порядок та форма повідомлення про зміну інформації, яка була зазначена у поданій декларації», що буде відповідати частині шостій статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проектів регуляторних актів з урахуванням як самого проекту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, аналіз регуляторного впливу (далі – АРВ).

Відповідно до вимог статті 1 Закону АРВ – документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної політики.

В контексті вищезазначеного розробнику необхідно привести АРВ у відповідність до вимог Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами) (далі – Методика).

У розділі II «Цілі державного регулювання» АРВ необхідно чітко визначити цілі державного регулювання, що мають бути безпосередньо пов'язані із розв'язанням проблеми. Натомість задекларовані розробником цілі сформульовані досить формально, зокрема, зазначено, що цілями державного регулювання є приведення законів України щодо адміністративної процедури у

сфері метрології та метрологічної діяльності у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру».

Проте, з поданої інформації неможливо зробити висновок, як норми проєкту Закону вплинуть на її досягнення. Зауважуємо, що викладена розробником ціль впровадження відповідного регулювання викладена без використання термінології, яка вказувала б на завершеність процесу (зменшити, збільшити тощо) та без застосування вимірюваних якісних, кількісних та часових показників одночасно, а тому необхідність прийняття проєкту Закону не доведена.

Інформуємо, що аналіз вигод та витрат показує соціальну та економічну доцільність запропонованого регулювання, допомагає оцінити вплив, який може мати регуляторний акт на інтереси різних груп (держава, суб'єкти господарювання). У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного, що є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави.

У розділі V «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» АРВ розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акта, тобто, яким чином будуть діяти положення проєкту Закону, та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Поряд з цим, під час розгляду проєкту Закону, надійшли зауваження та пропозиції від суб'єктів господарювання та громадськості, які листом від 20.03.2023 № 919/20-23 були направлені розробнику для об'єктивного розгляду наданих зауважень, та врахування або вмотивованого відхилення їх. Редакція проєкту Закону, з врахованими зауваженнями або вмотивованими відхиленнями, не була отримана.

ДРС листом від 18.09.2023 № 3703/20-23 звернулося до Міністерства економіки України з проханням, надати на розгляд доопрацьовану редакцію проєкту Закону до 22.09.2023.

Однак розробником до цього часу не надано доопрацьовану редакцію проєкту Закону та інформацію щодо врахування або вмотивованого відхилення зауважень та пропозицій, отриманих від суб'єктів господарювання стосовно зазначеного проєкту, що порушує принцип прозорості та врахування громадської думки.

Виходячи з наведеного, за результатами розгляду проєкту Закону та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проєкт регуляторного акта розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики, визначених статтею 4 Закону, зокрема прозорості та врахування громадської думки, а також ефективності, статті 5 Закону, в частині недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти та статті 8 Закону, в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики.

Ураховуючи зазначене, керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо дерегуляції у сфері охорони праці шляхом зміни дозвільної системи на систему страхування працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки».

**Голова Державної регуляторної
служби України**

Олексій КУЧЕР